

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, /elektron. znacznik czasu/
DPS-I.055.16.2025

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Szanowny Panie,

działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z petycją z dnia 25 listopada 2025 r. w sprawie podejmowania pracy przez osoby pobierające rentę socjalną oraz postulatu likwidacji tzw. pułapki rentowej, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Przesłanki przyznania świadczenia w postaci renty socjalnej reguluje ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2025 r. poz. 420 i 619).

Podkreślenia wymaga, że świadczenie w postaci renty socjalnej przeznaczone jest dla osób, które z powodu wcześniej powstałej niezdolności do pracy nie miały możliwości podjęcia pracy zawodowej, a tym samym nie miały możliwości uzyskania okresów składkowych i nieskładkowych niezbędnych do ubiegania się w przyszłości o rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Celem renty socjalnej jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych ze względu na to, że całkowita niezdolność do pracy powstała przed wejściem na rynek pracy.

Ustawodawca dopuścił możliwość jednoczesnego pobierania renty socjalnej i zarobkowania, ustalając limity kwotowe w tym zakresie.

Renta socjalna podlega takim samym zasadom zawieszenia lub zmniejszenia, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, jak emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy, przyznane na mocy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zatem jeśli przychód jest wyższy niż 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ale nie

przekroczy 130% tej kwoty, renta socjalna jest zmniejszana. Dopiero gdy przychód przekroczy wyższy próg zarobkowy – 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, renta jest zawieszana. Osoba dorabiająca do renty socjalnej rozlicza się po upływie roku kalendarzowego – rocznie lub miesięcznie.

Na zmniejszenie albo zawieszenie renty socjalnej wpływa m.in. przychód osiągany z działalności podlegającej obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, np. z pracy na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, z pozarolniczej działalności, a także kwoty wypłaconych:

- zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego,
- wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy,
- świadczenia rehabilitacyjnego i wyrównawczego, zasiłku wyrównawczego i dodatku wyrównawczego.

Dodatkowo warto nadmienić, że renta socjalna nie jest świadczeniem uzależnionym od dochodu, nie obowiązują tu bowiem kryteria dochodowe, tak jak w przypadku świadczeń z pomocy społecznej. Kwota świadczenia z pomocy społecznej o podobnym do renty socjalnej charakterze, przeznaczonego dla osób niepełnosprawnych, które nie posiadają własnego świadczenia emerytalno-rentowego, jakim jest zasiłek stały, podlega każdorazowo zmniejszeniu o wysokość dochodu posiadanego przez osobę uprawnioną i jej rodzinę. Zatem należy zauważyć, że zasady wypłaty renty socjalnej są znacznie bardziej korzystne dla osób niepełnosprawnych.

Jednocześnie wyjaśniam, że celem świadczeń przyznawanych na zasadach określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest zapewnienie środków utrzymania osobom ubezpieczonym, które nie mogą kontynuować pracy zarobkowej z przyczyn naturalnych (tj. po osiągnięciu wieku emerytalnego) lub w wyniku utraty zdolności do pracy spowodowanej stanem zdrowia. Przepisy ustawy, gwarantując prawo do świadczeń w przypadku wystąpienia zdarzeń uniemożliwiających lub utrudniających ubezpieczonemu kontynuowanie pracy zarobkowej, nie eliminują jednocześnie możliwości podejmowania przez emerytów i rencistów zatrudnienia.

Prawo do swobodnie wybranej pracy zagwarantowano m.in. artykułem 65 ust. 1 Konstytucji RP oraz artykułem 10 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

Renta z tytułu niezdolności do pracy jest świadczeniem zabezpieczającym przed skutkami częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy, spowodowanej naruszeniem sprawności organizmu, powstałej przed osiągnięciem wieku emerytalnego. W przypadku niezdolności do pracy z powodu stanu zdrowia - po spełnieniu warunków, do których należą m.in. określony staż ubezpieczeniowy i data powstania niezdolności do pracy - osobie ubezpieczonej przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy, której funkcją jest zapewnienie świadczeniobiorcy środków finansowych zastępujących niemożliwy do osiągnięcia ze względów zdrowotnych dochód z pracy.

Niezdolną do pracy w rozumieniu przywołanej ustawy jest osoba, która w wyniku naruszenia sprawności organizmu całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej i nie rokuje jej odzyskania po przekwalifikowaniu. Tak precyzyjne sformułowanie wynika m.in. z potrzeby odróżnienia niezdolności do pracy (art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) od tzw. czasowej niezdolności do pracy, której stwierdzenie jest przesłanką do przyznania wynagrodzenia z tytułu niezdolności do pracy, zasiłku chorobowego oraz świadczenia rehabilitacyjnego (art. 92 Kodeksu pracy, art. 6-10 oraz art. 18 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa).

Renta stanowi rodzaj pomocy finansowej państwa kierowanej do osób, które w młodym wieku doznały naruszenia sprawności organizmu i ze względu na całkowitą niezdolność do pracy utraciły szansę na samodzielne zarabkowanie.

Polskie prawo nie wyklucza możliwości wypłacania renty osobie, która pracuje zarobkowo w celu poprawy swojej sytuacji materialnej. Trzeba podkreślić, że aktywność zawodowa jest istotnym elementem rehabilitacji oraz integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami, a ich zatrudnienie w Polsce rośnie. Wzrost udziału osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy najlepiej obrazują

wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL). Ich porównanie między 2007 a 2023 rokiem pokazuje stały pozytywny trend – zauważalnie rośnie zarówno współczynnik aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami, jak i wskaźnik zatrudnienia. W IV kw. 2007 r. współczynnik aktywności zawodowej w wieku produkcyjnym dla tej grupy wynosił 23,8%, a wskaźnik zatrudnienia 20,2%. W III kw. 2024 r. współczynnik aktywności zawodowej osiągnął już 34,1%, a wskaźnik zatrudnienia 32,8%. Maleje również stopa bezrobocia wśród osób z niepełnosprawnościami w wieku produkcyjnym. W omawianym okresie odnotowano jej spadek z 15% (IV kw. 2007) do 3,7% (III kw. 2024). Celem Kierownictwa Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jest zabezpieczenie dalszego wzrostu wskaźnika zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami oraz spadku stopy bezrobocia w obrębie tej grupy.

W polskim ustawodawstwie przyjęto rozwiązanie kompromisowe, umożliwiające łączenie przychodów z pracy z prawem do pobierania świadczenia zarówno rentowego (renty z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy), jak i emerytalnego (tzw. wcześniejszej emerytury), wprowadzając w tym zakresie pewne ograniczenia. Osiąganie przychodów z pracy zarobkowej przez rencistę lub emeryta może zatem powodować zmniejszenie lub zawieszenie wypłaty świadczenia. Zasada ta nie jest stosowana wobec emerytów, którzy osiągnęli powszechny wiek emerytalny (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn).

Prawo do świadczeń emerytalno-rentowych ulega zawieszeniu w razie osiągnięcia przychodu w kwocie wyższej niż 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (od 1 grudnia 2025 r. – 11 403,30 zł). W razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (od 1 grudnia 2025 r. – 6 140,20 zł), nie wyższej jednak niż 130% tej kwoty (od 1 grudnia 2025 r. – 11 403,30 zł), świadczenie ulega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia, którą stanowi odpowiednio zwaloryzowana tzw. część socjalna emerytury lub renty (od 1 marca 2025 r. w przypadku emerytury,

renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy jest to 939,61 zł, a w przypadku renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy – 704,75 zł).

Należy zwrócić uwagę, że limity zarobków powodujące ograniczenie wysokości lub zawieszenie wypłaty świadczeń emerytalno-rentowych są stosunkowo wysokie i są uaktualniane co kwartał wraz ze zmianą przeciętnego wynagrodzenia. Warto zwrócić uwagę, że według danych z grudnia 2025 r. próg zawieszenia świadczenia wynosi 607% minimalnej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i 357% przeciętnej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, zaś próg zmniejszenia świadczenia – odpowiednio 326% oraz 192%.

Organ rentowy dokonuje rozliczenia prawa do wypłaty świadczenia systemem miesięcznym albo rocznym, w zależności od tego, który z nich jest dla rencisty korzystniejszy. Przykładowo, osoba w grudniu 2025 r. pobierająca rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w wysokości przeciętnej (3187,25 zł) i zarabiająca 11000 zł, przy rozliczeniu miesięcznym, otrzymałaby rentę zmniejszoną o 939,61 zł, co oznacza, że jej przychody za marzec wyniosłyby 13247,64 zł.

Obowiązujące od 1 stycznia 2022 r. przepisy w zakresie zmniejszenia i zawieszenia renty socjalnej w przypadku osiągania przychodów są analogiczne, jak w przypadku osób uprawnionych do renty z tytułu niezdolności do pracy czy też wcześniejszej emerytury.

Warto podkreślić w kwestii przekroczenia progu limitu i zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, że obecny mechanizm rozliczania przychodu rencisty przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 1992 r. pozwala na korzystne rozliczenie takich osób poprzez dobrowolną wpłatę na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych. Konstrukcja ta umożliwia świadczeniobiorcy, którego przychód przekroczył o kwotę niższą niż kwota wyliczonych nienależnie pobranych świadczeń wpłatę na rzecz FUS kwoty równej tego przekroczenia. W efekcie w sytuacji przekroczenia osoby mogą uniknąć zawieszenia świadczenia za miesiąc lub rok podlegający rozliczeniu oraz zwrotu całości świadczenia nienależnie pobranego. Należy

również podkreślić, że w ramach obecnych przepisów rencista zawiadamiając Zakład o podjęciu zatrudnienia może zmniejszyć lub zawiesić świadczenie unikając ewentualnego zwrotu. Zakład zaś dokonując rozliczenia miesięcznego lub rocznego uwzględniając korzystniejszy wariant może wypłacić renciście należne mu wynikające z rozliczenia świadczenie.

Ocena celowości dalszego obowiązywania progów zawieszenia i zmniejszenia świadczenia zależy od możliwości realizowania tą drogą celów, którym zniesienie tego rozwiązania ma służyć (zwiększenie skali aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami), spójności zmian w tym zakresie z zasadami konstrukcyjnymi prawa zabezpieczenia społecznego (konieczność pogodzenia zniesienia progów zawieszenia i zmniejszenia świadczenia z funkcją świadczeń z tytułu niezdolności do pracy), kosztów takich zmian oraz ich możliwych następstw, a także ocen formułowanych według kryteriów sprawiedliwościowych zarówno przez osoby uprawnione do świadczeń z tytułu niezdolności do pracy, jak i pozostałych ubezpieczonych i świadczeniobiorców.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej świadome jest, że wspieranie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami jest ważnym elementem kształtowania rynku pracy. Praca zawodowa dla przedstawicielek i przedstawicieli tej grupy stanowi nie tylko źródło dochodów, ale jest też formą terapii i aktywizacji społecznej. Ze względu na fakt, że osoby z niepełnosprawnościami mogą spotkać się z wieloma barierami uniemożliwiającymi im wejście na rynek pracy, pracownikom posiadającym orzeczenie o stopniu niepełnosprawności przysługują dodatkowe uprawnienia wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Przedstawione zagadnienia należy traktować w sposób szczególny, wyznaczony ich społeczną wagą. Wskazać należy, że z powodu kosztów projektowanych zmian konieczne jest uzyskanie pozytywnego stanowiska Ministerstwa Finansów i Gospodarki. W związku z tym sprawa ta wciąż jest przedmiotem dialogu pomiędzy Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a Ministerstwem Finansów i Gospodarki z powodu kosztów projektowanych zmian w budżecie państwa.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Beata Karlińska
Dyrektor
Departamentu Pomocy Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Do wiadomości:

Departament Wniosków, Petycji i Skarg Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (dot. sprawy znak: DWS.WNP.161.2037.2025)

Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE poniżej przekazuję następujące informacje:

Tożsamość administratora i dane kontaktowe

Administratorem Pani/Pana danych osobowych przetwarzanych w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jest Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej mający siedzibę w Warszawie (00-513), ul. Nowogrodzka 1/3/5.

Z administratorem danych można kontaktować się poprzez adres email: info@mrrips.gov.pl, lub pisemnie na adres siedziby administratora.

Dane kontaktowe inspektora ochrony danych osobowych

W sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych prosimy o kontakt z Inspektorem Ochrony Danych drogą elektroniczną – adres email: iodo@mrrips.gov.pl lub pisemnie na adres: ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa.

Cele przetwarzania i podstawa prawna przetwarzania

Przetwarzanie Pani/Pana danych osobowych jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze – w zakresie niezbędnym do prowadzonego postępowania administracyjnego.

Podstawą przetwarzania Pani/Pana danych osobowych jest art. 6 ust. 1 lit. c Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE.

Odbiorcy danych lub kategorie odbiorców danych

Pani/Pana dane osobowe mogą być przekazywane podmiotom upoważnionym do ich pozyskania

na podstawie przepisów prawa tj. m. in.:

- Instytucjom kontrolnym,
- Podmiotom lub osobom fizycznym występującym z wnioskiem o dostęp do informacji publicznej.

Administrator nie będzie przekazywał Pani/Pana danych osobowych do państwa trzeciego lub do organizacji międzynarodowej.

Okres przechowywania danych

Pani/Pana dane osobowe będą przechowywane do czasu wygaśnięcia obowiązku przechowywania tych danych wynikających z przepisów prawa.

Prawa podmiotów danych

Przysługuje Pani/Panu prawo dostępu do swoich danych osobowych, prawo do żądania ich sprostowania, do ograniczania przetwarzania tych danych oraz prawo do żądania ich usunięcia po upływie okresu, o którym mowa powyżej.

W trakcie przetwarzania Pani/Pana danych osobowych nie będzie dochodzić do zautomatyzowanego podejmowania decyzji, ani do profilowania.

Prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego

Przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, tj. do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa, tel: 22 531-03-00.

Informacja o dobrowolności podania danych

Podanie przez Panią/Pana danych jest niezbędne i wynika z powyżej wskazanych przepisów prawa.